

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor.
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirei“ în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Episcopia gr. cat. maghiară.

Nizuința guvernului de a înființa o Episcopie gr. cat. maghiară, a deșteptat un viu resentiment în toate cercurile Bisericii noastre. Preoții și laicii de o potrivă au întrevăzut în această nizuință un plan puțin dechizat de a desnaționaliza pe credincioșii aparținători Bisericii gr. cat., și în special pe Români.

Atacul îndreptat pentru nimicirea școlilor confesionale ale naționalităților nemaghiare, se întregeste acum cu această nizuință de a intra chiar și în sanctuarul bisericilor și de a dispune asupra limbii de rugăciune a credincioșilor. Căci o poate observa aceasta ori și cine, că nu e vorbă azi de a cuprinde în cadrele unei Episcopii nouă, credincioșii, poate prea numeroși și prea răslățiți a unei dieceze deja existente, ci de a descompune și destrăma de a dreptul Provincia noastră bisericească gr. cat. română. E foarte evident, că sub pretextul de a aduna sub o nouă cârmuire pe credincioșii maghiari ai Bisericii gr. cat. se tinde în a sparge întregitatea Provinciei noastre mitropolitane, punând mâna pe astfel de parohii, în cari credincioșii nu numai că nu și-au uitat limba lor maternă română, ci mai mult, nici nu știu ungurește, sau cel puțin nu știe majoritatea covârșitoare a lor.

În astfel de împrejurări, când scopul ascuns al acestei nizuințe e așa de limpede, convocarea unei conferențe episcopicești a fost de o necesitate imperioasă. Iar pentru ca desbaterile acestei conferențe să fie bazate pe adevăratele sentimente ale credincioșilor, amenințați de a fi împinși în această instituțiune străină de ei sub toate raporturile, Escelența

Sa Mitropolitul Victor și Preasfinții Episcopi, au ținut să fie ascultată și părerea câtorva laici, cari au dovedit și până acum un interes mai viu față de biserica noastră. De asemenea au fost ascultați și câțiva protopopi interesați din părțile propuse spre contopire în Episcopia maghiară.

După cât cunoaștem noi sentimentele celor adunați la acea conferință de un caracter de altcum pur intim și confidențial și din ceea ce a transpirat în afară, — toți cei adunați au fost unanimi în a recunoaște mărimea primejdiei, ce amenință Mitropolia noastră și pe credincioșii ei. Și când ne gândim, că Mitropolia aceasta ni-s'a dat la vremea sa ca resplată pentru serviciile aduse în zile de de grea încercare, mărimea acestei loviri, ce se îndreaptă asupra noastră ia proporții și mai mari. Nu mai pomenim, că prin această plănuită desfacere din corpul Provinciei mitropolitane a câtorva zeci de parohii din Arhidieceză, diecesa de Orade și de Gherla, se vatămă bule papali, decrete regesti și hotărâri conciliari de cea mai mare însemnătate, e destul să spunem, că amărăciunea și îngrijorarea, ce a deșteptat acest nou plan a guvernului în sinul poporului român, fără deosebire de uniți și neuniți, e foarte mare. Căci ceea ce se plănuește a se face azi contra bisericii unite, se va face mâne de sigur, contra celei neunite, care încă numără printre credincioșii săi, câteva mii de astfel de persoane, a căror limbă maternă nu e azi cea română, dar a căror sentiment religios a rămas adict bisericii strămoșești.

De aceea a făcut foarte bună impresie protestul bărbătesc și foarte energic al protopopilor celor patru districte din Arhidieceză: a Murașului, Giurgeului, Treiscaunelor și Odorheiului,

din parohiile cărora se proiectează înființarea unui vicariat. Ei au protestat contra contopirii în o diecesă străină de Provincia noastră bisericească. Acest protest al lor a fost considerat și cu tot dreptul, ca espresia sinceră a preoțimei și credincioșilor din acele părți.

După ascultarea celor chemați Ilustrii noștri Arhieri, spre a se conforma voinței obștești a credincioșilor, au hotărât să informeze direct pe Sfinția Sa Papa, asupra uneltirilor îndreptate contra Bisericii noastre, ales, că se presupune cu toată hotărârea, că informațiile, ce s'au dat Romei, spre a-i câștiga învoirea, sunt defectuoase, ca să nu folosim un cuvânt mai greu. Spre acest scop Ilustr. Sa Dr. Demetriu Radu, fie în persoană, fie în fruntea unei deputațiuni mai restrânse, va prezenta Sfinției Sale Pontifului roman un scurt memoriu al chestiunii, informându-l cu toată sinceritatea asupra acestei nefericite acțiuni, ce se plănuește. Și pentru ca să nu se pară nici pe departe, că Episcopatul nostru ar avea să lupte cu arme tainice, acelaș memoriu va fi prezentat și Ministrului președinte, spre a ști și guvernul, ce resentimente a deșteptat acest plan în clerul și poporul românesc unit și de a-l preveni din vreme asupra turburărilor și neplăcerilor, ce va putea proveni din executarea unei astfel de atentate în potriva Bisericii, atât de sfinte înaintea noastră a tuturor. Sperăm, că în chipul acesta punându-se înființarea unei Episcopii maghiare în aderăra sa lumină, cei în drept vor mai medita asupra chestiunii, dacă e executabilă o astfel de instituție, ce ar avea incalculabile neplăceri, pentru credincioșii unei Provincii atât de numeroase și adicte scaunului Romei și cu un cuvânt, care ar turbura adânc pe toți Români.

Oradea-mare.

(Să învățăm.)

Pomenirea simplă a numelui e prea destulă pentru a resuscita fiorii de ghiță, indignarea cea mai justă și disprețul cel mai îndreptățit față de faptul incalificabil ce s'a desfășurat între păreții meniți a cere, a împrejmuși și a sădi pace, a unui seminar de clerici din orașul a cărui nume s'a pus în fruntea acestor șire.

Auzisem multe căințe dela frații osândiți a se instrua și povățui pe căile pașnice a Domnului sub orhii celor angajați, se vede, mai mult în slujba oamenilor, decât în a lui Dumnezeu, dar sentința „patriotică“, ce vrea să pue în imposibilitate de a trăi pe toți candidații de preoție a uneia dintre puținele noastre dieceze, pe motive atât de absurde, neumane și grozav de infamante, pentru cei ce așa se știu face „vase a lui Hristos“ și „ispravnicii ai tainelor Lui“, întrece toată puterea de inchipuire și a celor mai deprinși cu atari măsuri de retorziune diabolică.

Auzisem de „pastorale patriotice“ emanaate dela primatele Bisericii iubirei în această „Hungaria felix“; auzisem de punerea sub acuză a atâtor preoți slovaci, cari n'au respectat acele pastorale-ucazuri, ori au simțit împreună bătăile inimei suferinde a turmei „în care Spiritul — nu cutare vlădică orbit de patimi șoviniste, ajuns sub mitră pe căi la Lányi — i-a pus păstori“; auzisem de circulare electorale, lansate de episcopul Ardealului, cu ascuțisuri puțin corespunzătoare spiritului acelei Instituțiuni divine, a cărei principii au fost atât de blasfem călcate acum de superiorii seminarului din Orade.

Auzisem... dar cine să fie în stare a-și reaminti, în momente atât de agitate, tot ce a auzit despre prelații mai mari și mai

mici ai „fraților“ (?) noștri din patria aceasta, că ar întreprinde ei sub pretextul obedienței canonice, a disciplinei bisericesti, a păcii cetățenilor, respective a bunăstării credincioșilor? Auzisem multe, dar ori nu le-am dat atențiune, ori le-am primit cu rezerva cea mai severă.

Auzisem și știam chiar pozitiv dintr'o polemică ce o avusesem după alegerile parlamentare din anul 1906 cu organul lor autorizat, că socialiștii creștini — pe vremea aceea încă nu erau constituiți în partid politic deosebit de al poporalilor — în cauza naționalităților și sub raportul „ideei“ cu nimic nu se deosebesc de programul lui Tisza-Andrássy-Apponyi etc.

Auzisem și ștusem, dar foarte își aflau tâlcuirea în situații omenești, trecătoare, cari nu-și proiectează, fără a se putea șterge, timbrul rușinos, asupra creștinismului fusus, a carui fii și servitori se girează, cei din vorbă, a fi. Dispozițiunile amintite ale prelaților în cazul că svonorile ar corespunde adevărului, vor avea scopul, imi ziceam, de a dobândi simpatia și adheșiunea laicimii catolice, față de religiunea catolică, pe care protestanții se nevoiau a o prezenta lumii interesate de antinațională. Iar socialiștii pe teren politic trebuiau să-și recruteze aderenți, cari în împrejurările fatale dela noi numai cu alarmarea asupra daco-românilor, pan-germânilor etc. poate avea sorti de reușită.

Cei ce propoveduesc „darul limbilor“ infuz apostolilor în ziua a 10-a dela înălțarea la cer a Celui ce ne-a poruncit și ne-a dat pildă de iubire a tuturor neamurilor și limbilor, cei ce rostesc zilnic „fiat voluntas tua“ — „fie voia Ta“, alunga din școala de preoție, din zidurile unde ar trebui să stăpânească cu adevărat acea „voluntas tua“, pe 16 fii din neamul nostru, pentru că au de-

clarat, că ei vreau să practizeze ceea ce zic în rugăciunea Domnului, „fie voia Ta“, din a Cărui voie s'au născut români, din a Cărui voie sunt români și cu a Cărui voie vreau să rămâie, ceea ce El i-a lăsat — adevărat români!

Curm firul negru al întâmplării nemai pomenit de odioase în raport cu cei ce au comis-o, dar glorios de eroică, pentru cei ce sufer lovitura: pe când se scriu aceste șire poate să fi succes înțelepciunii celui chemat a stoarce respectarea drepturilor unei dieceze, în parte, și a unui neam, în întregime, dar să scoatem câteva învățături, ce se impon

Să învățăm mai întâi ce „frații“ ne sunt preoții de rit latin ai credinței noastre și cât e de dulce pretinția acestor Márkos Gyula et comp. Generalizarea acestora — ex uno disce omnes — nu-i lipsită de temel, dacă vom lua în socotință, că sub mâna acestor „mici tirani“ (cum li-s'a zis într'un ziar al nostru) se formează, se cresc preoții unei vaste dieceze latinești, cari vor duce în viață spiritul patriotic supt dela educatorii model de patriotici; dacă vom considera, că tiranii aceștia la rândul lor au fost desvoltați întru așa preoți plini de patriotism în diferite centre ale catolicismului din țară și în urmă, dacă vom lua în socotință, că făptuitorii acestui atentat asupra celui mai elementar drept al legii firești, de sigur au contat la aplauzul colegilor din țară; dacă ar fi putut măcar bănuși reprobația acelor, poate, că nu s'ar fi încumetat la un fapt, care nu-și găsește păreche nici în istoria a 2—300 ani.

Fintorilor preoți trebuie să li-se deie posibilitatea a se cultiva în orice știință și în orice limbă, numai cât în direcție religioasă. Pentru ce dară teologilor români din Orade li-se oprește a ceti foi etc. românești?

FOIȚA.

Sonet.

E noapte... Nori de plumb aleargă
Pe 'ntinsul cerului pustiu
Și 'n sufletu-mi senin și viu
E pace... pace sfântă... largă...

Doi plopi bătrâni se sbat la poartă,
Se sbuciumă ca doi moșnegi
Și gânduri... visători pribegi,
Eu rād, eu rād de-a voastră soartă.

Căci până când purtam povoara
Atâtor tainice dureri
Sporeați ca iarba primăvara.

Și soarta trimite-vă harul.
Belșugul său de mângâierii,
Iar azi?... trimite-vă amarul...

A. N. Târnavanu.

Cătră Negoiu.

(Continuare și fine).

Ingrați.

Ce ușor uită omul toate! Indată ce am eșit din umbra pădurilor la câmpiile noastre scaldate de soare, ca și când n'am fi fost nici odată la vârfurile munților. Era seară, când în țărnul Oltului, așteptam să vină brudariul cu corabia să ne treacă și nu simțiam nici cea mai mică oboseală.

Aici am întâles apoi, că până ce pe noi ne bătea zăpada la vârf, pe șes era soare și bine și plin a fost hotarul de oameni. Și prietenii noștri rămași acasă au plecat cu două căruță întru întâmpinarea noastră, încărcăți se înțelege, cu de tot ce omul își dorește după așa o călătorie, într'o societate plăcută. Brudarul ni-i spuse pe toți, cari au mers de azi dimineață la Porumbacul de sus și ce e mai mult, că acești scumpi prieteni ai noștri încă nu s'au înapoiat, probabil, că ne-au așteptat până în seară.

Încă povestind se aud niște roate de căruțe cum trosnesc pe drum, dar nu puteam desluși, de vin cătră Olt, ori e vre-o căruță trecătoare pe drumul de țară de dincolo. Când am trecut Oltul se auziau și mai palid pocnetele roatelor și astfel am plecat în noapte cătră casă, crezând, că nu sunt oamenii noștri.

Nici n'am eșit însă bine de pe o cărărușă dintre cucuruze în drum și căruțele se

auziau acum bine, cum au ajuns la corabie și ele. Nu mai încăpea în doială, erau ei, cari se reîntorceau acum cătră casă, după ce ne-au așteptat înzădar. Se înțelege, că ne-am mai demolit pașii și o nespūsă bucurie ne cuprinsă la gândul unei neașteptate întâlniri în mijlocul hotarului.

Noaptea era adâncă, frumoasă ca toate nopțile de pe șesul Oltului. Peste lanurile desfășurate de cucuruz se varsă o palidă lumină de lună și ostenite se clatină frunzele în ușoara mișcare de vânt. Un șgomot ușor de frunze parcă faceau liniștea aceasta și mai adâncă și de pe mușchea unei tăieturi se auziau cum se cade cum vorbeau doi, cari mergeau cătră casă.

Ai noștri veneau povestind și chibzuid, că oare unde am putut rămânea de nu ne-am coborât la Porumbac, după cum ne-a fost vorba? Nici închipui nu-și puteau, că noi din pricina furtunei, mînsorii, întunerecului am fost siliți să ne întoarcem. Mai ales, că eri a fost la sat o zi ca toate zilele, iar pe munte niște noure ca totdeauna. Astfel pe când ei își aleseră un orator festiv, care la găjăria Porumbacului să ne salute, ca pe niște eroi, noi ne coboream liniștit pe muntele Cârțșorii. Și pe când ei erau încărcăți de mâncări bune, noi flămânzi, rupți de sete — bineînțeles nu pentru că n'am fi avut destulă apa de beut — veneam cătră Cârțșoara, unde să le stămpărăm toate

După ce așa de prost ni-s'au încrucișat

Sub pretextul, că e interzisă politizarea? Dar oare nici foi politice ungurești nu trec pragul aceluși seminar? Și dacă-i prescrisă politica, pentru ce eliminarea fraților noștri are nuanță pronunțată politică? A vorbi românește nu-i echivalent cu politizarea, pentru ce sunt opriti așa dară a folosi limba aceea, a cărui vorbire nici tiranii din Oradea nu o vor putea declara de anti-religioasă, căta vreme ea e canonizată ca limbă liturgică, pastorală și oficioasă de peste 200 ani a Bisericii noastre? Să învățăm, ca candidații la preoție românească numai pe lângă garanția apriată, nediscutabilă a puținii de așa cultiva limba în care vor avea de a servi lui Dumnezeu, de a-I propaga împărăția și de a-I aplica meritele veșnic nescutate sufletelor dornice de sângele Lui, se pot pregăti de preoți românești.

Din cazul dela Oradea-mare, nu-i mai dau nici un atribut, să învățăm mai pe urmă, a ne gândi mai cu insistență la o veche și arzătoare trebuință a Bisericii și neamului nostru la un: *Seminar teologic central în Blaj*.

Vas. Cerghizan.

Postul în biserica noastră.

Intre multele trebuințe actuale ale bisericii noastre e una, despre care se vorbește foarte rar și foarte puțin: trebuința reformării postului. E o trebuință aceasta, care o simțim cu toții — pentru că simțim efectele la tot cazul demoralizatoare ale susținerii și pe mai departe a vechii discipline a postului grecesc.

Să vedem numai. În toate cărțile de teologie morală între păcatele de moarte se înscrie neobservarea postului. Așa se propune în cărți, așa se propune de pe cate-

dră și — așa sunt datori să propună credincioșilor preoții, atât de pe catedră cât și în scaunul mărturisirei. Cine nu știe însă, că noi, preoții, nu observăm postul grecesc? Câte procente a preoției postește astăzi după prescripțiile teologiei morale ale bisericii noastre? N'avem să ascundem nimica, cred eu, ci trebuie să recunoaștem cu toții că într-un adevăr, în privința asta noi de loc nu servim de model credincioșilor. — De aceea sunt de tot rari acei preoți, cari să cuteze a predica în biserică despre post, pentru că știe oricine, că nici odată nu e deschisă posibilitatea să întrebe cutare credincios: „dar Dta părinte — postești?” — Ori chiar și dacă nu cutează să pună întrebarea asta preotului — devine totuși în fiecare caz obiect de conversație pe uliți, în erisme și airea.

De câte ori mi s'a dat și mie ocazia să fiu martor la conversații de-a poporenilor mei, al caror obiect era, că oare popii, vădica, canonicii etc. — postește ori nu? — E mai presus de orice îndoială că chestia a fost adusă în discuție anume cu scop, de a stoarce declarația mea la obiect, — și vai, cât mă durea inima — când vedeam că n'am încâtrău, ci trebuie să deplasez chestia. Iar de când am ajuns pe țara pocăiților, a trebuit să constat că unul dintre cele mai puternice argumente ale acestora în contra noastră e tocmai împrejurarea că noi, preoții, nu postim.

Apoi, cumca postul bisericii noastre nu corespunde exigențelor timpului de față, e mai presus de orice îndoială, nu e lipsa să dovedesc eu, căci au dovedit alții îndeajuns. Dovadă dispensarea ce se dă clericilor din Seminar și preoției din gremiu. Dovadă faptul, că la conciliul provincial al III-lea, (cum se vede în partea introductivă a actelor conciliare,) s'a adus hotărîre în merit,

care însă n'a fost aprobată de Sf. Scaun. S'a dat a se înțelege, e adevărat, că se dă dispensare de post dacă sunt motive suficiente. Eu ca preot începător am cerut dispensare de lapte și ouă și brânză, pe motivul debilității corporale, dar rugarea mi-s'a respins pe motivul că nu e provăzută cu Atestat medical. N'am mai recurs la acest atestat, bine știind cu câtă ușurință se poate câștiga și apoi — nici odată n'am fost sigur pe aceea: că pot eu cere cu deplină conștiință un astfel de atestat dela medici? Apoi să presupunem că aș fi căpătat dispensare.

Oare în cazul acesta aș fi putut eu să conving pe poporenii mei, că eu am dispensare, oare în cazul acesta aș fi putut eu să eschid scandalul? Nu, de o mie de ori nu, pentru că poporul nostru nu e așa de cult, să priceapă el dispensarea, apoi chiar dacă ar cerca un preot să clarifice lucrul, tot ar rămânea concluzia: popii totdeauna se știu scoate.

Nu mai lungesc vorba, ci îmi permit a spune părerea mea, că o disperare generală, ori mai bine zis o modificare a legii postului se impune. Nu știu cu siguranță, care va fi fost motivul neaprobării deciziunilor conciliului provincial al III-lea, cred însă, că poate împrejurarea, că Sf. Scaun n'a fost convins, că schimbarea disciplinei postului la noi e necesitate generală — și temă de turburări în popor.

Cumca e necesitate generală, asta se poate vedea din faptul, că întreagă elasa noastră cultă, nu mai observă postul, asemenea și preoția. Ba chiar și la poporul de rând în mare măsură e așa. Ce e mai dureros însă e, că unde poporul de rând nu observă postul, între motive aduce și neobservarea postului din partea preoției. — Când noi, preoția, am întreprinde o acțiune în privința aceasta, o acțiune generală

drumurile și am fost lipsiți în mod fatal de toate bunătățile, câte ni-le aduceau ei, ne prinsă o groaznică voie să-i spariem. Căta ingratitudine! Au fost toate înzădar, căci îndată-ce se dase idea, ca să-i spariem ceilalți dintr'o gură, dintr'un suflet am aderat necondiționat.

În momentul celălalt am fost completă banda lui Budu.

Am făcut amintire la începutul acestei excursiuni despre existența unei bande de hoți, care prin faptul, că era urmărită de 200 de jandarmi, pusă în groază tot ținutul, deși afară de câteva furturi săvârșite de bună seamă de alții și atribuite lor, nu să vârsise nimica. Șeful lor cu numele Andreiu Budac era de o îndrăzneală fără pareche. Vorbeau de el ca de un erou din povești. Că îi plăcea să-și petreacă în crăsmă, pe când ulițele Cârțișoarei gemeau de jandarmi, să-fure pe ce putea pune mâna de prin casarma jandarmilor chiar, erau cunoscute de toți. Glonțul îl pându în toate unghiurile¹⁾, dar el habar n'avea. Nu-i mirare, că astfel creștea admirațiunea mulțimei față de el în proporție cu groaza multora, cari se temeau, că le poate intra în tot momentul pe ușă. Fantasia aprinsă, vorba spusă pe jumătate, streini suspecti și mai ales frica făceau ca omul cu parale să-și zăvorască ușă bine seara și să-și zică de câte doua ori rugăciunile. Și

noaptea aceasta era așa de frumoasă și așa mai scânteia lumina lunii în văzduh, apoi șopotele frunzelor de cucuruz, taina nopții și celealalte — parcă anume erau, ca să ne aprindă și nouă fantazia și să ne deștepte stimulii spre voinicie.

De abia așteptam să vină odată căruțele, căci mai aveam un grav motiv, ca noi să fim acum banda de ocazie. Intre cei ce ne-au eșit într-un timpinare, era și Nea Costi, bătrânul nost patron și amicul adorat al tineretului, care pe lângă multe alte calități bune, mai era și om cu parale. Afară de averea lui era și cassar la sat și la bancă și astfel avea să-și dea samă de o mulțime de bani streini. Era apoi lucru cunoscut, că Nea Costi n'a fost niciodată soldat și nici vre-un strămoș al d-nialui la războiu n'a luat parte. Natural, că în vreme așa viforoase, când omul nu știa când o să se trezească cu hoții în casă, nu venea seară ca Nea Costi să nu se gândească cu groază, că Budac e numai aci. Ba ne spuse chiar el, că de mult ține 200 fl. gata, în cazul, când, ar veni acești oaspeți nepoftiți și ne era năcaz, că nu se află cineva, care să-l mântuie de ei, pozând pe haiducul infrișcat. Toate aceste împrejurări au avut asupra lui Nea Costi o deosebită înrăurire. Nu puteam vorbi o vorbă, când era și d-nialui acolo, fără să nu ne întrețină cu fel și fel de lucruri fantastice despre Budac și haiducii lui.

Inchipue-și acum cineva, dacă ne-am fi

putut stăpâni, când îl știam, că e numai aci și că e tot ochi și urechi de teama hoților. N'ar fi plătit toată excursiunea nimic, dacă noi l'am fi lăsat să treacă liniștit. Vorba era numai să nu se sparie tare. Și ca să nu o ia caii rasna, am ales locul de atac tocmai într-o vale sub un deal, pe care drumul mergea pieziș — și ne-am împărțit rolurile.

Mai întâiu fiecare și-a tras căputul în cap și pălăria pe ochi. Unii s'au ascuns în cucuruze, iar doi au rămas afară în drum. Unul din aceștia făcea pe călătorul strein, care venea pe drum înainte astfel, încât tocmai în vale să-l ajungă căruțele. Aci avea să șuere, ca să știm, care e căruța cu sorocul. Al doilea sta mai la deal, ca să oprească eventualul atac, dacă n'ar fi fost consult.

Căruțele erau acum atât de aproape încât puteam număra pocnetele roatelor. La cea dintâiu cotitură am și zărit caii celei dintâiu și așteptam signalul din vale cu inimile struse. Tăcâneala era tot mai aproape și auziam cum vorbeau în căruțe, până-ce doauă șuere puternice cutremură liniștea nopții. Ca din pământ am răsărit noi în drumul călătorilor și până-când la cea dintâiu căruță nici nu ne am uitat, am tăbărit grămadă peste a doaua. Nea Costi nici să se frece la ochi nu avu răgaz și în momentul următor doi înși au sărit în căruț; doi țineau tare de frânele cailor și ceilalți băteau cât puteam cu bățele în rafurile roatelor.

¹⁾ L'au și împușcat mai dăunăzi jandarmii.

atunci de bună seamă se va convinge și sf. scaun, că reforma postului în biserica română gr-cat. e necesitate actuală și generală. De aceea eu cred, că ar fi cel mai cuminte lucru, dacă noi, toți preoții uniți ai celor 4 dieceze, în sinoadele protopopești am cere reforma postului cel puțin în înțelesul că să se permită mănecarea de lapte, brânză și ouă, atunci o hotărâre a sinodului provincial, bazată pe cererea generală a preoțimei, de bună seamă nu ar rămânea neaprobată de sf. Scaun.

Ce privește turburările în popor, aceste cred, că nu vor fi, pentru că vor fi preoți, cari să pregătească poporul și să-l lumineze. Poate, că pe alocurea ar încerca neuniții să facă zizanie, dar e lucru în deoște cunoscut, că și ei stau, în tocmăi ca și noi în privința postului, iar preoții lor poștesc întocmai ca și noi. În seminarele lor teologice și la mesele preoților și dignitarilor, se poștește întocmai ca și la noi. Deci eventuala agitație a neuniților nu va avea nici o bază morală, și — în consecință — nici un efect.

Rog pe onorații confrăți, — într-o cât li-se pare și lor, că cele scrise de mine sunt vrednice de atențiune, să binevoiască a-și spune cvântul asupra lor — și în sinoadele de primăvară să dezbătă chestia. Spun drept, eu sunt de părerea, că chestia asta trebuie rezolvată, cu cât mai mare urgență, ori să se reintroducă vechea disciplină cu toată rigoarea, dar în cazul acesta și pentru preoți, și pentru seminarele teologice. Rezolvându-se această chestie, s'ar lua multe pietri, foarte grele, de pe conștiința celor mai mulți dintre noi!

Septimiu Popa.

— Vă dau tot, zise Nea Costi desperat, imbiindu-și portmoneul bătrân, la frunză și iarbă. Acasă am mai mult, veniți cu mine...

— Să mergem deci cu Duialui, slobozirăm aci unul glasurele...

Ce risete, ce explicări după aceste!

și Nea Costi nici azi nu vrea să recunoască, că s'a spăriat. Zice, că ne-a cunoscut înainte de ce l'am atăcat și de nu avea și pe învățătorul în căruț îl credeau oamenii. Acesta însă a tradat situația, căci s'a folosit de învâlmășala mare și a dispărut fără urmă. A sărit în cucuruze și cât a putut a fugit către pădure. De abia către miezul nopții a nimerit acasă, obosit și flămând și cel dintâiu lucru ce-a făcut a fost, că a trezit vecinii și cu groază le-a spus cele în'amplate. Ba își arătase și o gaură în pălărie, spunând o îniorătoare poveste despre un glont, ce era să-i stângă viața...

Cu drag îmi aduc aminte și acum de aceasta frumoasă excursiune, de pretini, munți peripeții. Numai pe virfuri nu m'ași mai duce, până-ce nu ași vedea ceriul albastru și că selipese piscurile în raza de soare. Căci altcum e grozav acolo.

Da oben aber ist fürchterlich
Und der Mensch versuche die Götter nicht.

Dr. Octavian Prie.

Reviste.

Alegerile Episcopale din România. Marele colegiu electoral s'a întrunit Sâmbătă după amiază la Camera pentru a alege noi episcopi în locurile vacante din eparhiile Argeșului și Romanului.

Înainte de alegere s'a oficiat un Te-Deum la Mitropolie de către P. S. Arhiepiscopul Teodosie Atanasiu Ploesteanul, vicarul Mitropoliei, înconjurat de clerul catedralei.

La serviciul religios au asistat numeroși d-ni deputați și senatori, precum și dl. C. C. Arion, ministrul cultelor și numeroși membri ai clerului.

După terminarea Te-Deum-ului I. P. S. Mitropolitul Moldovei a invitat pe membrii marelui colegiu să voteze pentru alegerea unui episcop al Argeșului.

Votarea s'a făcut după apelul nominal.

Au votat pe rând membrii Sinodului, ai Consistorului, d-nii senatori și deputați.

Rezultatul primului scrutin:

Votați 217.

Buletine albe 6.

Majoritatea absolută 106.

Au intrunit:

P. S. Calist Botoșenanu 203;

P. S. Nicodem Băcăoanu 7;

P. S. Calistrat Bârlădeanu 1;

I. P. S. Președintele, a proclamat ales ca Episcop al Argeșului pe P. S. Calist Botoșeneanu.

S'a procedat apoi la alegerea Episcopului de Roman votându-se ca în primul rând.

A reușit P. S. Teodosie Ploesteanu cu 162 voturi.

*

P. S. Sa Callist Botoșeneanu s'a născut în București în 1860 fiu al săteanului Iancu Dima Ialomițeanu din com. Balaci de jos, din jud. Ialomița.

Cursul primar l'a făcut în București iar cursul seminarial l'a făcut la seminarul Central pe care l'a terminat în 1879.

La 1887 s'a înscris la facultatea de teologie, la 1890 obține diploma de licențiat în teologie.

A funcționat ca inv., ca preot, ca profesor, iar la 24 Maiu 1899 a fost ales de Sf. Sinod și confirmat de guvern Arhiepiscopul locotenent al mitropoliei Moldovei cu titlul de Botoșeneanu.

La 1911 luna Iunie a fost nu-

mit locotenent de episcop al Episcopiei de Roman unde a funcționat până a fost ales Episcop de Argeș.

*

P. S. Arhiepiscopul Theodosie, s'a născut la 1850 la Sascut județul Putna.

Studiile seminariale și le-a făcut la Iași, iar în anul 1870 a fost hirotonisit diacon în Roman, unde a stat 9 ani când a fost hirotonisit ca preot.

În anul 1889 a plecat în Grecia, unde și-a complectat studiile; în anul 1899 s'a înapoiat în țară și a fost numit arhimandrit de scaun la Roman.

În anul 1899 a fost numit egumen la Spiridonia din Iași, unde a stat până în anul 1902, când a fost mutat în aceeași calitate la Roman.

La Roman a stat până în anul 1909 când a fost trecut ca vicar al Mitropoliei din București.

La 16 Maiu 1909 a fost ales arhiepiscop în scaunul din Roman în locul lui Nifon, care fusese ales episcop al Dunărei de jos, și în care calitate a funcționat până acum.

Convocare.

„Reuniunea Femeilor Române gr-cat.” din Blaj își va ținea adunarea generală *Duminică în 3 Martie 1912 la 3 ore d. a. în localul Casinei române.*

Invităm la această adunare pe toți membrii și binevoitorii Reuniunii.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului.
3. Prezentarea rațiunilor de pe an. 1911.
4. Alegerea comisiunilor, a) pentru cenzurarea raportului general, b) pentru cenzurarea rațiunilor, c) pentru înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor dela membrii vechi.
5. Rapoartele și propunerile comisiunilor.
6. Eventuale propuneri.
7. Verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Blaj, la 14 Februarie 1912.

Cornelia Deac
prezidentă.

Mihail Șerban.
secretar.

Nr. 1—1912.
soc. mes.

Convocator.

Domnii membrii ai „Societății meseriașilor din Blaj” în virtutea § 16. din statute sunt invitați cu tot onorul la a *IX-a adunare generală ordinară*, care se va ținea *Duminică în 25 Februarie n. 1912 la 3 ore d. a. în localul Casinei române din loc, cu următorul*

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Raport general despre activitatea societății în decursul anului 1911.
3. Raportul casarului și proiectul de budget pe 1912.
4. Alegerea alor două comisiuni: a) pentru cenzurarea raportului general; b) pentru cenzurarea rațiunilor și a proiectului de budget pe anul 1912 și înscrierea de membrii noi.
5. Alegerea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
6. A vota mulțumită tuturor acelorora, cari au dăruit bani, cărți și cari au contribuit în orice chip la înaintarea Societății noastre.
7. Eventualele propuneri.

Blaj, din ședința comitetului ținută la 11 Ianuarie n. 1912.

Gavril Precup,
prezident.

Augustin Gruția,
secretar.

Noutăți.

Știri personale. Ilustrațiile

Lor episcopii dr. *Demetriu Rodu* și dr. *Vasile Hossu* cu suitele lor, au plecat Luni dimineața spre reședințele lor. Număros public aștepta la gară pe Arhierii atât de iubiți de toată suflarea românească, aclamându-i cu toată dragostea. Preasf. episcop Vasile merge la Lugos, fiind deplin restabilit din boala grea, de care suferise. Dumnezeu să-i țină într'u lungime de zile!

Din Arhidieceză. Escelenția Sa P. Metropolit Joi în 15 Februarie 1912 a ordonat de ipodiaconi și diaconi, iar Duminică în 18 Februarie a sfințit de preoți pe clericii absoluți: *Augustin Folea* numit adm. par. în Bozias; *Octavian German* dispus adm. în Hădărău (Ludoș); *Parteniu Grama* numit adm. în Silvașul-mic (Reghin); *Nicolae Popp* dispus de capelan în Făgăraș (vicariat) și pe *Silviu Hațegan* numit adm. parohial.

Iar Sâmbătă în 10 Februarie 1912 a conferit sf. Orduri a lectoratului, ipodiaconatului și al diaconatului, iar Luni în 12 Februarie 1912. Sărbătoarea sf. Trei-Ierarchi a hirotonit de preoți pe 7 clericii din diecesa Gherlei și anume pe: *Emil Patiky*, *Aureliu Ciurdărean*, *Valeriu Pop*, *Mihail Dobosy*, *Nicolae Lubaș*, *Alexandru Pocol* și *Ioan Cheresteșiu*.

Pentru fondurile arhidiecezane. Curatorul bisericesc gr-cat. din Tohanul-vechiu a dăruit câte 10 cor. fondului pentru Masa studenților din Baj și Ofanatrofiului întru amintirea regretatului primcurator *Dumitru Pop*.

Contele Berchthold — noul ministru de externe. Din Viena se telegrafează: Monitorul oficial, ediția de seară, publică numirea contelui *Berchthold*, fost ministru austro-ungar la Petersburg, — ca ministru de externe a monarhiei austro-ungare.

La început era vorba numai de numirea unui ministru provizoriu, după-ce însă nu

mai este nădejde ca *Aehrenthal* să se însănătoșeze și în politica externă au intervenit evenimente importante, a fost necesară implinirea definitivă a postului!

Scrisoare către clericii rom. dela Orade. Din cele mai depărtate ținuturi, de pe meleagurile cele mai oropsite și cotropite de străini și de buruieni otrăvitoare, ne răsăriți în zale de argint, cu diademe de aur în jurul frunților Voastre, Voi mândri logofeți ai zilelor de mâne.

Neamul întreg — bătrân și tânăr, învâțat și neluvătat — privește cu smerenie și cu mândrie la Voi, cari răsăriți în straițe atât de strălucitoare, la Voi, cari răsăriți în ochii tuturorora, nu ca în vremile vechi pe roibi buestri, cu sabia scaldată în sânge, fără ca niște apostoli huliți și batjocoriți de toate limbile rele, persecutați și alungați pentru curățenia și sfințenia gândurilor și credințelor Voastre, pentru dragostea cea mai scumpă, ce o are omul pe lumea asta; dragostea de neam și limbă!

Alături cu tot norodul, — în chipul magilor de odinioară, — venim și noi, tovarășii Voștri de luptă, să Vă aducem prinosul nostru de admirație și alipire, ca mărturie al aceluiaș vis, al aceluiaș credințe!

Clericii din seminarul „Bunei-Vestiri”.

† **Contele Aehrenthal.** Ministrul de externe al Austro-Ungariei, unul dintre cei mai de frunte diplomatici ai zilelor noastre, contele Alois Aehrenthal-Laxa, după o grea boală a încetat din viață în 18 a l. c. la orele 9 și 45 minute seara. Zădarnică a fost toată străduința medicilor, căci moartea nu crută și el s'a stăns în fața lor, în fața nevestei sale, a copiilor și a numeroaselor rude.

M. Sa Monarhul nostru totdeauna se purta cu mare iubire față de el, distingându-l cu diferite decorațiuni de cele mai însemnate.

Bravilor clericii dela Orade li-se trimite din partea tinerimei academice din Graz, următoare depeșă:

„Pentru ținuta românească a teologilor din Oradea mare admirația tinerimei academice române din Graz”.

Adunarea „Consumului”. Cea mai veche societate comercială dela noi „Consumul” din Blaj, și-a ținut Sâmbăta trecută a douăzeciua adunare generală sub conducerea venerabilului canonic *Gavril Pop*, neobositul președinte al direcțiunii. Trecută prin încercări foarte grele, pierzându-și aproape întreg capitalul social, de câțiva ani societatea a luat un avânt îmbucurător, făcând mereu pași spre înaintare. Au luat parte la adunare 26 acționari cari au depus 322 acții cu 178 voturi. Din raportul direcțiunii se constată în mod evident progresul realizat în anul 1911 și care sub îngrijirea tinărului conducător al prăvăliei dl Sever Pop, sperăm, că va crește într'un chip îmbucurător. Relevăm câteva cifre: depositul de mărfuri e de Cor. 20873.51 în realitate prețul mărfurilor e trecut după prețul mărfurilor e trecut după prețul cumpărării, nu după prețul minimal al vânzării și din aceasta încă s'au mai amortizat 10%. S'au procurat în 1911 mărfuri de 105 mii cor. și vândut de 95 mii, debitorii au scăzut dela 27 mii la 4 mii, creditorii dela 67 mii la 3507 cor. iar venitul anului a fost de 6262.70 prin ce pierderea s'a redus la 48849.73 cor. întreagă circulația fiind de

465705.87 cor. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere, contul bilanț și a profitului și pierderilor a fost luat spre știre aprobătoare, luându-se dela ordinea zilei propunerea (obligătoare) de lichidare. În Direcțiune au fost realeși Dr. Iuliu Maniu și Vasile Suciu și aleși ca membrii noi Dr. Ioan Raț și I. F. Negruț jun. Dacă societatea aceasta ar fi sprijinită cu toată căldura și încrederea, având în fruntea sa conducătorii de azi, ar face an de an progrese tot mai îmbucurătoare.

Amânarea asentărilor. Ministrul de honvezi a adresat următorul rescript către toate municipiile: Deoarece în 1912 asentările principale nu se pot ținea la termenul normal, adică în lunile lui Martie și Aprilie, comisiile de asentare, cari se vor constitui și în lunile amintite vor avea să hotărească numai asupra capabilității de susținere a înrușților, a acelorora cari au să servească miliția; și vor primi la asentare numai pe aceia, cari au întârziat dela asentările din anii premergători și sunt cetățeni austriaci sau din Bosnia și Herțegovina. Cetățenii Ungariei nu sunt îndatorați să meargă la asentare nici în Austria, nici în Ungaria.

Mulțumită publică. Cu ocazia petrecerei ținută la 27 Februarie 1912 în favorul școlii gr. cat. din Vulcan au binevoit a suprasolvi următorii: Al. Papp, Val. Cioran, Gavril Marincescu câte 17 cor. Vas. Ianza 10 cor. Tiberiu Timoc, Dr. Eug. Nestor și I. Boldor 7—7 cor. Balomirii Romului, Blascheck Aladár, Bociat Mihail, Salamon Zsigmond 5—5 cor. Hoboth A. Jozsef, Dr. Hidró Jenő 4—4 cor. Westhoff Károly, Ferenczi Emil, Lövy Herman, Atanasie P. Bologa, Nicolau Zugrav și Emil Pop 3—3 cor. I. Raduți, Al. Suciu, Grosz Simon, Alb Simion, N. Cochirla, G. Vodan, Frieschholz Jozsef, Părău Ioan și Ferenczi Anton 2—2 cor. Nic. Todoran, Emil Nicoară, Soó Sándor și Holeczer Károly câte 140 cor. Paraschi Hurubean, Teodor Găduți, Georgiu Todoran, Solomon Potinteu, Georgiu Mihofan și Ioan Coldea 1—1 cor. Septimiu Ionaș, Pap István, Ciura Stefan, Andrei Iuon, Mozes Iuon, Brinzeu Iuon, Iuon Vasilica, Ioan Popoviciu, Borde Florea, Oneasă Petru, Petru Trestian, Iosiv Suciu, Georgiu Trif câte 40 fil.

Primească marimonioșii donatori și pe aceasta cale profundele noastre mulțumite. *Comitetul aranjator.*

Mulțumită. Tinerii români duși în Germania: Petru Purimă, Mihail Nyica, Ioan Călburean, Nicolae Călburean, Vasile Costea, Ioan Bîrnete, George Fejér, Ioan Limbășan, Nicolae Boțioc, Ioan Samoilă, Nicolae Cătană, Mihail Păcurar, Toader Mesaroș, Ioan Todea, Stefan Maior și Ioan Popa au contribuit dela sine o colectă în bani în favorul bisericii gr-catolice din Mediaș în suma de 84 coroane, iar domnul Dănila Comșa din Șebes comitatul Făgărașului a dăruit pentru cumpărare de cărți școlastice în biblioteca școlii noastre 20 coroane, pentru care donațiuni binevoitoare subscrișul în numele reprezentanței bisericesti și a senatului școlar le aduc mulțumita sinceră și pe aceasta cale. Mediaș, 5 Februarie 1912. *Ioan Moldovan*, paroh-protopop gr-cat.

Se caută

un scriitor cu praxă pentru o cancelarie advocațională. — Adresa: *Redacția Unirii. Blaj—Balázsfalva.*

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de Dela Bistrița.

PROLOG.

(Continuare).

— Ai auzit cumnate, că Bogdan nu mai trăiește?

— Am auzit... Dumnezeu să-l ierte!

— Și am auzit, că Vornicul Tăutu a dat poruncă boerilor să se strângă la Iași, să țină sfat mare. Au de gând, pare-mi-se să aleagă alt Vodă...

— Așa-i!.. fiind-că pe noi ne-a mângâiat Dumnezeu cu urmași!..

— Știu. Și tocmai de aceasta venisem, să te întreb, pe cine gândesc boerii să aleagă de Vodă?

— Pe cine?... Parcă eu știu?... Oh! de ce n'a avut Bogdan inima?... N'am auzit nimic dela boerii!..

— Fiind-că, uite de ce, cumnată. Nu că m'ași lăcomi de scaunul Moldovei, numai că am și eu drept să fiu ales de Vodă. Nu-i așa?

— Așa-i!

— Ba am chiar mai mare drept, decât.. Rareș își opri cuvintele din adins, să nu atingă delicata simțire a Doamnei. Dar curiozitatea o împinse să-l întrebe:

— Decât cine cumnate?

— Cum se poate? N'ai auzit, că boerii umblă cu lumina pretutindeni, să caute prin flori copiii lui Bogdan?

Un val de sânge navală în obrazii albei Doamne, impurpurându-i ca floarea de mare. Iar ochii, plini de rușine, și-i ținti spre pământ, pe când brațele ei stringeau la piept odorul lui Rareș, cu puternică infocare. Poate că în sufletul ei se trezi dorul și dragostea de mamă...

— Și au dat de urma lor. Ba are haz că boerii au să aleagă de Vodă pe unul dintr'ânși. Și înca dacă ar fi cu mîntea coaptă, dar cu toții sunt mărunți de-abea eșiți din găoace.

Săraca Țară, săracă, a ajuns de ris, s'o cărmuească mucoșii...

— Și cine's aceia?

— Dumnezeu sfântul îi mai știe!

Vorba, că umbla zvonul, că unul din ei ar fi Ștefănița, ¹⁾ altul Lăpușeanu, ²⁾ ba și un oare-care Cornea. ³⁾

— Vreau să zic, cumnată, că's trei...

— Și cu dta fac patru, — reluă Doamna cu un suris plin de ironie arzătoare.

Știa ea foarte bine, că nici Petru Rareș nu e fiu leguit al lui Ștefan cel Mare, ci numai un copil din flori. Avea dânsa bună cunoștință, că mama lui nu era nici Doamna Eudochia dela Chiev, din întâia căsătorie, nici Doamna Maria, o straină din Mangopol, ⁴⁾ din a doua căsătorie, ci numai o jupânița din Hârlău.

— Dă, păcatele mele, raspuse incurcat jupânul Rareș, înroșit ca bujorul.

¹⁾ Vezi op. citat. ¹⁾ pg. 79; ²⁾ pg. 83; ³⁾ pg. 38.

⁴⁾ Oraș tătaresc în Crimeea. Probabil că a doua Doamnă al lui Ștefan Vodă va fi fost inșăși fiica Hanului Tatarilor.

— Atunci cumnate, degeaba îți bați capul pentru scaun... Boerilor e tot una. Rămâne, ca ei să aleagă dacă nu pe cel mai vrednic, atunci pe cel mai deștept și priceput, mă înțelegi dta?

— Și pe partea cui stai, cumnată?

— Să mă crezi, că pe-a nimănui. Dar la urma urmei ași pune cuvântul tot pentru dta, fiind-că îți taie mai bine prin cap, cum să înghiebezi treburile și pasurile Țării. De aceea, de-oi da ochii cu postelnicul Tomșa, ori cu logoiatul Trotușan, ori cu provostierul Moțoc, am să-i rog să pună cuvânt din partea mea pentru dta la statul mare din Iași.

— Mulțumesc cumnată, pentru atâta bunătate. Numai că boerilor nu le pasă mult de vorba Doamnei. Ei vor alege pe Vodă după capul lor, și după capul d-tale, asta-i una, cumnată; iar a doua-i, că boerii nu mi-or ierta cu una cu două, îndrăzneala că mă unisem cu Leșii și pornii cu război împotriva lui Bogdan. În aceea luptă, dacă îți mai aduci aminte, căzu căpitanul oștirilor mele Trifăila, ¹⁾ fost logofăt al soțului Măriei Tale.

— Ah, da!.. Trifăila... mi-aduc aminte! Cine știe, dacă nu era mai bine, de mi dădeam lui mâna? M'a iubit și el săracul! Azi îmi pare rău, că nu i-am dat o!

CAPITOLUL II

În 16 Mai 1517 la Iași se ținea mare sfat. În câteva zile, cetatea Iașilor, liniștită, se prefăcu într'un furnicar zgomotos, în care mișunau cele dintâi fețe velite ale Țării.

Sfetnicii marelui Scaun erau Biv-Vel Vornicul Țării-de-sus, Gheorghe Tăutu, cât și Vel-Vornicul Țării-de-jos, Iancu Mușat.

Toate cetățile Moldovei își aveau fruntașii lor, trimețându-și părcălabii; toate județele își aveau căpitanii lor, trimețându-și ispravnicii; toate Scaunele episcopoești își aveau fețele lor, trimețându-și Mitropolitul cu câțiva arhierii și arhimandriții.

La alegerea Domnului, toate oștile de reduți și de plaiuri, toate visteriile Țării, toate judecătorii își aveau căpitanii, visternicii și cnezii săi.

Astfel, din cetatea Hotinului, deasupra Nistrului, sosi marele căpitan de plai, Ilie Tăutu, feciorul Vornicului de sus. Din cetatea Neamțului veni părcălabul Ureche. Din cetatea Chilieii sosi marele ispravnic Iorgu Știrbei. Iar dela Cetatea-Albă, de pe limanul Nistrului, sosi căpitanul Joldea.

Oștimea Țării întregi era înfățișată prin Marele Vătaf Alecu Costin. Preoțimea prin mitropolitul Teofan. Visteriile prin provostierul Moțoc. Judecătorii prin Vel-Cnezul Toader Vidrașcu. Doamna Ruxanda prin postelnicul Tomșa.

Din Suceava mai sosiră fostul Spătar, Veverița; marele Șatrar ²⁾, Petrea Banu; Păharnicul Costache Timuș; Stolnicul Dănilă; marele Pionier Haralambie Bujor; hatmanii Timoftei, Stroici și Spancioe. Din Putna sosi Vătavul aprozilor, Dimitrie Sturdza și Cămarășul Neculai Boboc. Din cetatea Iașilor, însuș Șoltuzul Grigorie Gane; medelnicerul Dragomir; Culcerul Panțiru; Protesâncețul Ion Gavrilă și Diacul Sandu Voicu.

¹⁾ Vezi novela „Ruxanda“ publicată în „Unirea“ 1908 nr. 16-32.

²⁾ Boerul ce purta grija de corturi și de tunuri.

Afară de boerii cari doreau la Curtea domnească ori făceau parte din dregătorii Țării, mai venira o mulțime de boieri moșieri, de păharnice, toluței și armășei. Numărul tuturor boerilor, ce faceau roata Scaunului mare se urca la 124 de fețe velite și 60 de boerași.

Fruntașii Țării se strânseseră în vechea curte, cum îi ziceau pe atunci: „Curtea Logofetei“, ridicată de Ștefan Vodă odată cu biserica sf. Neculai domnesc. Intrinsa locuia un logofăt, care găzduia pe Vodă, de câte ori îl aducea vântul pela Iași.

Pe la toate bisericile și schiturile Iașilor se trăgeau ciopotele, pecând preoții săvârșeau letorghii spre buna înțelegere a boerilor. Lume și iar lume foia pe niștele străute, îngrămadindu-se pe maidanul din fața „Curții Logofetei“. Nici un călareț, niciun rădvan nu mai putea strabate prin țuxita mulțime.

Vătamăneii înarmați cu sănețe străjuiau pe dinafara „Curții Logofetei“, pe când arnăuții o păziau pe dinăuntru. Boerii n'aveau cu dăuși nici săbii, nici iatagane, nici baltage, nici junghieri.

Toți stăteau strânși roată împrejurul scaunului domnesc, pe care numai Vodă avea drept să șadă. Pe jos se întindeau mândre covoare moldovenești. În fața divanului, îmbrăcat în pornc cu pajura Moldovei, un cap de zimbru, se afla o cruce de lemn între două luminari aprinse, o sfântă Evanghelie și pravilele Țării. În preajma tronului gol adastau patru arnăuți înarmați cu halbarde.

Vornicii ședea pe niște jălțuri mai înalte, la dreapta lor ședea mitropolitul Teofan, iar la stânga logofatul Țării, Trotușan. Se începu Scaunul mare.

Mai întâi cuviosul mitropolit glăsui o rugăciune, în timpul căreia boerii se sculară. Apoi cuviosul ținu o cuvântare păstorească, ca boerii să aleagă pe Domn, după pravilele Țării, dar cu duh de pace și de înfrățire.

După dânsul se sculă Vornicul Tăului, cetind pravila Țării, privitoare la alegerea Domnului, zicând în urmă:

— Așa dar, boieri d-voastră, să ne ajute Dumnezeu Sfântul, să alegem pe Vodă, după cum ne poruncește pravila Moldovei.

Prin mulțimea jupânilor se auziau răspunsuri îngaduitoare: „Să dea Dumnezeu!“ — „Așa-i, să alegem pe Vodă după pravila Țării!“

Mulțimea se liniști, căci se sculă bătrânul Vornic Iancu Mușat. Cu toți dorian să asculte vorba lui caldă și călăuzitoare.

— Boeri d-voastră! — grai încet încăruntit Vornic. — Țara noastră, amenințată din toate părțile de războaie, jefuită, sărăcită și dușmănită cu craii Țărilor megieșe, are nevoie mare, ba zic, numai decât are nevoie de Vodă. Cum nu-i turmă fără păstor, și nici oștime fara căpitan, așa nici Țara nu poate fi fără Domn.

— Nu poate! — Nu poate! — Se auziau glasuri prin boerime.

— Rămâne de aceia, boeri d-voastră, — continuă Vornicul Mușat, — ca să alegem pe alt Vodă, dacă așa a voit Cel de sus, să ne ia din viață pe Duca Bogdan.

(Va urma).

Ospățul păcătoșilor.

De Cont. Ana de Krane.

Într-o seară vameșii pregătiră un ospăț mare și se puseră să-și petreacă. Fiindcă femeile de omenie nu voiau nici să știe de ei, chemară fetele din crișme cu veste rea. Acestea veniră cari de cari mai chitite și mai impopotate, rizind și hohotind, de se auzia din a treia stradă.

Vameșii voiau să-și petreacă odată pe plac cu fetele. Dar cum, cum nu, dela o vreme petrecerea nu mai voia să meargă de fel, căci era prefăcuta numai și nu aflu resunet în inimile celor din societate.

O mâhnire și o melancolie apăsătoare se lăsă asupra lor. Un glas lăuntric le zicea bărbaților:

— Ce folos aveți voi de banii voștri, de averea voastră și de starea bună, în care sunteți? Acestea vă apasă ca o peatră de moară și vă trag spre iad sufletele, deoarece poartă în ele blăstemele văduvelor și ale orfanilor, ale bărbaților fără de căpătâi și ale moșnegilor rămași fără de nici un ajutor.

Aceiaș glas le vorbea și fetelor zicând:

— Ce folos, că sunteți tinere și frumoase? Mai bine a-ți fi oarbe de un ochi și cu fața stricată de vărsat, decât să umblați pe calea păcatului, intrând tot mai departe și mai adânc în mocirla fărădelegilor, până la sfârșitul groaznic. Vai vouă!

Vameșii și fetele, după ce în zădar cercară să amuțescă cu risete și strigate sforțate glasul acesta, se întristară foarte, nu mâncău și nu beau, ei ședeau acolo ca la priveghi, tremurând de mânia lui Dumnezeu și neputându-și ajuta de fel. Ce bucuros ar fi jertit tot ce aveau, până doar' chiar și ochii din cap numai de și-ar fi putut ști păcatele neîntâmpate.

În sală se făcu o liniște de se putea auzi chiar și sfârșitul lămpilor arzătoare. De afară pătrundea șopotul fântânelor și freamătul arborilor, ce se legănau în adierea vântului de noapte.

Una dintre fete tresări deodată și strigă nimită:

— Cine vine în jos pe stradă și ține drept spre casa aceasta? Al cui e umbletul acesta?

Toți ascultau cu atențiune, căci cunoșteau sunetul pașilor acestora, cu toate că acum îl auziau pentru prima dată. Parcă ar fi auzit șueratul vântului de primăvară, dinaintea căruia fugea iarna.

— Numai un om pășește așa — șoptiră ascultătorii cu buze pălînde, privindu-se speriați. — Isus din Nazaret vine la noi!

Indecătorul stătea deja înaintea ușii și numai decât își vor auzi sentința osânditoare! Așa se cugetau păcătoșii. Vre-o câțiva săriră dela masă voind să fugă; dar picioarele le remaseră țintite locului, că nu putură face nici un paș; alții se aruncară între perinele patului, cercând să se ascundă între acele. Fetele se ingrămadiră tremurând laolaltă, ascunzându-și fața văpsită cu mâinile.

Pașii se auziau tot mai aproape și iată de-odată apărură în prag acela, a cărui privire era însăși bunătațea și mila care-și furișase spre ei mâinile ca un frate, care vine la frații săi. Buzele lui, pe cari se strecură un zumbet blajin pronunțară vorbele:

— Pace vouă!

Pe un moment încremeniră toți, dar în clipa următoare farmecul se stinse într'un

răsuflu adânc. Domnul cășii păși în sfârșit ca să salute oaspele tainic:

— Cum de ai venit la noi Doamne? — zise cam zapăcit și împedecându-se în vorbă.

— Doară voi m'ați chemat! — răspunse Fiul-omului.

— Noi?... Când am fi îndrăsnit noi să te chemăm Doamne? — întrebau toți cu mirare.

— Părerea voastră de rău pentru păcate m'a chemat! Și acum sunt la voi ca să mâncăm laolaltă cina.

Sufletele lor bolnave începură să priceapă cu încetul, că Isus natura lor omenească, deși era pătată prin păcate, o prețuște așa de tare, încât ca om voiește să vină în coatingere cu ei, numai ca să le poată arăta bunătațea sa nemărginită. O, cum se întreceau acum ca să-l servească și să-și arete reverința față de el.

Îi dădură perina cea mai bună, îi înfinseră o cupă de aur plină cu vinul cel mai nobil și îi puseră înainte mâncările cele mai alese. Privirea lor moleșită căpătă un luciu viu, când văzură, că Isus primește cina lor și mănăcă cu ei, cu păcătoșii, ca și cum ar fi drepti.

Acum îndrăzniră și fetele să se apropie de masă, după-ce mai înainte își spălară fața, căci le era rușine de văpsala bătătoare la ochi. Își desfăcură cununele de flori de pe cap și de pe umeri și le împletiră în jurul patului, pe care ședea Isus, așa că acela abia se mai vedea dintre flori. Apoi se așezară la picioarele lui Isus, privind cu ochi mari, însetați după grație la Mântuitorul.

Iar Fiul omului vorbea cu păcătoșii și păcătoasele ca o mamă cu fiii săi. Le povesti o întâmplare foarte frumoasă despre un om care avuse doi fii. Unul era bun, celalalt însă se depărtă dela casa părințească, dându-se unei vieți destrăbălate. Pentru aceasta însă trebuia să se pedepsească aspru și să sufere amar, până-ce nu îndeplini lucrul singur de lipsă: se sculă și se duse la tatăl-său, ca să ceară și să dobândească iertare dela el...

Cum ascultau păcătoșii, ca să nu perardă nici o vorbă din cele-ce le spunea Isus! Cât de bine înțelegeau durerile fiului rătăcit și cum le bătea inima de teamă, că oare ce va face tatăl cu fiul său, care își deplângea greșelile. Plângând și bătându-și piepturile repetau cuvintele lui Isus:

— Părinte, greșit-am la cer și înaintea ta, nu mai sunt vrednic ca să mă numesc fiul-tău!

Iar Isus îi privea cu ochii lui blânzi de Mântuitor și vocea lui resuna domol și dulce, ca cântul turturelelor, când le povestea mai departe, cum îl primi tatăl, cu brațele deschise pe fiul său pierdut, cât de tare se bucură și cum prăznii cu întreaga sa casă reafierea fiului său rătăcit — chiar așa, cum se bucură Tatăl cerese și ingerii lui, când un păcatos se reîntoarce prin pocăință.

Acum fetele lor posomorite, de pe cari periră și ultimele urme de asprime și viclenie, străluceau în reoglindirea unei bucurii nemărginite; toți păreau buni și nevinovați ca pe vremea, când se jucau încă pe genuachii mamei lor. Își ridicară mâinile ca copiii și cu o încredere înduioșătoare se rugară:

— Doamne, învață-ne, ce trebuie să facem, ca să intrăm într'u împărăția lui Dumnezeu!

Iar Isus văzând părerea de rău și bună-voința lor îi iertă; își ridică mâinile deasupra capetelor acelor, îi deslegă, ștergând dinaintea feței lui Dumnezeu păcatele lor. Apoi îi învătă calea vieții și remase vorbind cu ei întreagă noaptea, până la revărsatul zorilor, când luându-și rețas bun dela ei se depărtă, ca să împărtășească și alte suflete în mila sa nemărginită.

Îi petrecură până departe din oraș. La despărțire îi binecuvântă. Ei îngenunchiară pe pământ și remaseră așa privind în urma lui, până-ce luciul alb al vesmintelor lui se perdu în depărtare.

Apoi se duseră și își împărțiră averea câștigată pe nedreptul săracilor. De aici încolo își agonisau pâinea de toate zilele prin muncă cinstită, se adunau de multe-ori laolaltă, ca să se roage cu evlavie împreună și începură o viață adevărat creștinească, bogată în fapte bune.

Când auziră farizeii și cărturarii despre aceste, bătându-și joc ziseră:

— Că acesta pe păcătoși îi primește și mănăcă cu dânșii.

Aceste ajunseră în urechea Mântuitorului, care zise:

— Adevăr zic vouă, că mai de vreme vor ajunge în împărăția cerurilor vameșii și femeile pierdute, cari țin pocăință, decât fiii lui D-zeu.

Trad. de: Vasile Dancu și Sabin Anca, teciologi.

Proprietar-editor: AUREL C. DOMȘA.

Redactor responsabil: AUGUSTIN GRUIȚIA.

A v i z.

Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, m'am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: Iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile.

Pentru lucrările mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,

pictor bisericesc.

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

[28] 2-10

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotel, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se specează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile 1 cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta.

Modern Lakberendezési vállalat

Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
(88) 38-104 (Központi városháza mellett).

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna“ lângă Orăștie, a cărui proprietar e *Dr. Aurel Vlad*, unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion

altoii de vie americană,

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru vin și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină, și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atacată de peronosporă, altoii sunt desvoltați la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită *franco și gratis catalogul* despre altoii de vie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vie.

Proprietarii de vie să se adreseze cu încredere deplină la (19) 8-45

Administrația „Domeniului din Bobalna“
Bábolna u. p. Szászváros.

A apărut: *Elemi Népiskola Ertesítő könyvecske* — Indice pentru școlile populare primare. Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porto

Se află de vânzare la Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**,
directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloace: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiții de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

(1) 8-52.

Români replantați viale cu altoii dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ Altoii de vie! ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoii peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețuri și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 25 - ?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

==== recomanda ====

☞ Asigurări împotriva focului ☜

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ Asigurări pe viață ☚

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.008.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.834.801-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.839-992-
	vieță	11.020.266-
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.428.317-

☛ Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 16-?